

Katedra sociálních věd

Filosofická fakulta, Univerzita Pardubice

POSUDEK VEDOUCÍHO NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

TÉMA: Začlenění dětí cizinců do české společnosti

AUTOR: Monika HARČÁROVÁ

VEDOUcí BP: PhDr. Adam Horálek, Ph.D.

OPONENT BP: Mgr. Zuzana Hloušková

Předkládaná práce Moniky Harčárové je již druhou opravenou verzí původní práce. Během druhého opravného období došlo též k výměně původního vedoucího práce, takže je nutné brát v potaz, že autorka práci předělávala dle nových pokynů.

Teoretická část práce je velmi popisná s minimálním antropologickým pohledem. Autorka pouze vyjmenovává jednotlivá zákonná ustanovení, popisuje, jak funguje vzdělávací systém v Česku a od autorů přejímá (ale již s nimi nediskutuje) návrhy pro školy, klasifikace a další informace. Je to čistě kompilační práce, kde je pro antropologa jen velmi málo informací a čtenář by tuto práci spíše přisoudil na katedru věd o výchově nežli na antropologii. Celá druhá kapitola se věnuje vzdělávání cizinců an českých školách, ale v tomto případě se jedná pouze o velmi chabou reinterpretaci manuálu pro základní školy. Autorka sice pracuje s několika zdroji, ale nepodrobuje je vůbec žádnému kritickému myšlení.

Práce je nicméně opřena o terénní výzkum v jedné základní škole, kde autorka prováděla rozhovory jak se žáky-cizinci, tak i jejich spolužáky a i s učiteli. V praktické části je tedy část věnována popisu jednotlivých respondentů-žáků, kterou následuje popis rozhovorů s učiteli a teprve následně se autorka vrací ke studentům a popisuje rozhovory s nimi. Kromě tohoto nelogického členění také překvapují názvy některých kapitol, jako např.: Druhé shrnutí jsem nazvala Komunikace rodičů žáků-cizinců se školou. Je to dokladem toho, že studentka si s textem příliš nedala záležet, byť se snažila od předchozích verzí text částečně opravit. V praktické části je patrný zájem autorky o téma, že provedla patřičně rozsáhlý terénní výzkum, ale současně je jisté, že tyto informace neumí příliš předat písemnou formou.

Práce se rámcově opírá o Bourdieuho teorii kapitálů a je to také to jediné, co v menší míře teoretickou a praktickou část propojuje. Autorka stručně představuje koncepci kapitálů dle Bourdieuho v teoretické části (1.3.) a současně se k jednotlivým kapitálům vrací opět na konci praktické části (3.4.), kde se výsledky terénního výzkumu snaží napasovat na tyto jednotlivé typy kapitálů. Přestože lze záměr ocenit, jde na první pohled o umělé napasování a argumentační linie autorky je v tomto ohledu dosti omezená. Je to také jediná část textu, kde se autorka pokouší o jistou míru reflexe i kritického myšlení, ale jen okrajově. Navíc aplikaci kapitálů na příklady z terénu provádí velmi vágní až nesrozumitelnou (=nic neříkající) formou. Například k symbolickému kapitálu dodává, že (s. 47) podle blíže neidentifikovaného studenta se s tímto typem kapitálu setkala. Nicméně neuvádí, který z respondentů to byl (autorka použila křídlicí jména respondentů, tak proč jej nepoužila i

zde), navíc zisk symbolického kapitálu je zde prezentován velmi triviálně a spíše úsměvně než že by poskytoval jakoukoliv informaci.

Po formální stránce práce také není zcela bezchybná. Mezi ty nejočividnější formální nedostatky a překlepy na velmi vydatelných místech (v obsahu Bourdie! Či žáci-ciziznci v grafu na s. 24) patří například grafické přílohy v textu (grafy a tabulky), které nejsou číslovány, resp. číslovány jsou, jakoby to byly samostatné kapitoly a pod názvem se ukrývá rovnou i jejich popis a zatímco popis je za číslem grafu, tak název je v grafu samotném a bez číslování. Stejně tak jsou grafy nesprávné po stránce patřičných náležitostí (jednotky, popisy os aj., viz např. kap. 1, ale i jinde). Autorka zcela nahodile používá velká písmena (Ruština), objevují se nedokončené věty, problémy se shodou podmětu s přísudkem (Jednou z nejsložitějších rozhodnutí bývá... s. 28) apod. Po jazykové stránce je patrné, že psaní není silnou stránkou autorky. Po formální stránce je nutné práci také vytknout, že nerespektuje formální náležitosti dle interní směrnice katedry.

Některé opravy oproti předešlým verzím jsou dokonce kontraproduktivní. Autorka vypustila na doporučení kapitoly o základních charakteristikách příslušných „národů“, ale současně tedy nijak neuvedla kulturní pozadí jednotlivých respondentů. U Martina a Michaela dokonce ani neuvádí, odkud tito dva žáci pocházejí (s. 35-36), což už jakoukoliv interpretaci i čtenáře (když ji autorka nepodává sama) znemožňuje.

Pokud mám celkově zhodnotit předloženou práci, musím konstatovat, že se spíše jedná o příručku; teorie, klasifikace, přístupy aj. jsou jen předloženy, ale již ne vysvětleny či dokonce interpretovány a porovnávány. Práce se tak jeví spíše jako pedagogický manuál než bakalářská práce. Navíc autorka přijímané informace jakkoli nezpochybňuje a nijak diskurz neobohacuje. Antropologie je v ní také málo. Navíc se jedná o třetí verzi práce a byť autorka zapracovala mnoho připomínek, práce je stále slabá a pokrok neodpovídá času, který autorka měla k dispozici, ani doporučením nového vedoucího práce.

Přesto práci doporučuji (být s výhradami) k obhajobě a navrhuji známku **dobře**.

V Pardubicích dne 19.7.2016

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.